

9.9.2001

č. 22

**Klaniame sa tvojmu krížu, Kriste
a tvoje sväté vzkriesenie oslavujeme.“**

Drahí veriaci!

Mnohí z Vás denne vstupujú do nášho božieho chrámu na bohoslužbu, slávenie a prijímanie sviatostí, na osobný kontakt s Kristom, na osobnú i spoločnú modlitbu. Ale už menej sa azda niektorí z nás pozastavia nad krásnym znakom, ktorému je zasvätený tento chrám - znakom kríža. Kristov kríž, ktorý podľa sv. Pavla oddeľoval dva poriadky - poriadok zákona a poriadok viery, sa v srdci kresťana stáva hranicou medzi dvoma svetmi: svetom tela a svetom ducha. Kríž je pre kresťana jeho jediným ospravedlnením a jeho jedinou múdrosťou. Keď sa niekto obrátil, stalo sa tak preto, lebo pred jeho očami sa zobrazil Ježiš Kristus na kríži. Práve on, Ježiš Kristus, prináša na túto zem to nádherné, čo je v Bohu - život milovania. „Veď Boh tak miloval svet, že dal svojho jednorodného Syna, aby nezahynul nik, kto v neho verí, ale aby mal večný život (Jn 3,16)“. Preto význam Kristovho posolstva znie: Ľudia, majte sa radi, lebo váš život na tejto zemi skončí! Ak bude váš život pokračovať v zlobe, nebude môcť pokračovať v živote večnom, v Bohu.

Bratia a sestry, to je výzva, ktorú nám dal Pán, aby sme sa pozastavili, pozdvihli svoj zrak na znak kríža a zamysleli sa každý nad sebou a svojím životom. Či tento kríž je súčasťou môjho života. Či dokážem povedať Kristovi „mám ťa rád, milujem ťa, lebo si za mňa zomrel na kríži a dal mi vykúpenie a spásu“. Či dokážem aj ja vždy hovoriť tak, ako to hovorí svojou obeťou na kríži Kristus - „ja vás milujem“.

Verím, že dokážeme jeden druhému odpustiť poklesky, ublíženia a urážky. Že sme schopní, v znamení kríža, väčšej lásky k blížnemu a k Bohu. Nech táto slávnostná chvíľa oslavy Kríža v našej farnosti prinesie viacej porozumenia, tolerancie, znášanlivosti, jednoty, vzájomného záujmu, úcty a rešpektu, väčšej ochoty jeden druhému pomôcť ako aj jeden druhému odpustiť previnenia.

Kľachiac pod Kristovým krížom sa za všetkých Vás, drahí veriaci, modlí a vyprosuje mnohé milosti na príhovor Presvätej Bohorodičky Váš

o. Stanislav Diheneščík, správca farnosti - dekan

História sviatku Povýšenia sv. Kríža

Gréckokatolícky chrám v Bratislave je zasvätený Povýšeniu sv. Kríža. Tento sviatok liturgicky slávime 14. septembra.

Kríž je najčastejšie zobrazovaným symbolom v kresťanskom svete. Je odrazom najväčšej lásky, s ktorou je spojená obeta Ježiša Krista, Spasiteľa a Vykupiteľa, ktorý svojou smrťou na ňom zmieril ľudstvo s Otcom a otvoril nám cestu spásy. Pre pohanov bol kríž iba symbolom opovrhnutia a nástrojom popravy. Už sv. Pavol píše, že "Slovo

kríža je bláznovstvom pre tých, čo idú do záhuby, ale pre tých, čo sú na ceste spásy, teda pre nás, je Božou mocou" (1Kor 1, 18).

Vonkajšia verejná úcta svätému krížu nebola možná v čase, keď kresťanstvo bolo Rímskou ríšou prenasledované, či v lepšom prípade iba trpené a zaznávané. Avšak po získaní slobody Milánskym ediktom v r. 313 bolo možné aj verejne prejavovať úkony kresťanskej viery. Tak sa rozvinula úcta ku všetkým pamiatkam, ktoré pripomínali osobu Ježiša Krista. V roku 326 prišla do Jeruzalema Helena, matka cisára Konštantína. Na jej príkaz bol na Golgote zbúraný Venušin chrám. Pri odkrývaní Golgoty sa podarilo nájsť aj jamu s tromi krížmi a ceduľu s nápisom, ktorý podľa zmienok evanjelistov bol umiestnený na Kristovom kríži. Vtedajší patriarcha Makarios sa s veľkou vierou rozhodol žiadať Boha o viditeľné rozriešenie otázky pravosti Kristovho kríža. Prikázal, aby nájdené pozostatky z týchto troch krížov boli jeden po druhom priložené k telu istej ťažko chorej ženy. Priložením tretieho kríža sa stav chorej náhle zlepšil, bola okamžite uzdravená. Na základe toho Makarios prisúdil pravosť tomuto krížu. O deväť rokov neskôr, v roku 335 bola 13. septembra posvätená novopostavená veľkolepá Konštantínova Bazilika Vzkriesenia na mieste Kristovho hrobu. Nasledujúci deň, 14. septembra sa na tomto mieste slávil sviatok Povýšenia sv. Kríža.

Teda už od 4. storočia v Jeruzaleme existovala tradícia týždennej úcty sv. Krížu po 14. septembri, ktorá je dnes typická pre východnú cirkev. Časť pozostatkov sv. Kríža po ich nájdení bola poslaná do Ríma, kde boli uložené v Bazilike sv. Kríža. V roku 614 perzský kráľ Chozroes dobyl a vyplienil Jeruzalem, pričom do Perzie odniesol aj relikviár s ďalšími pozostatkami Kristovho kríža. Cisárovi Herakleiovi sa v r. 628 podarilo definitívne poraziť perzské vojská. Vtedajší perzský kráľ Kovrad Široe bol donútený podpísať mierovú zmluvu s podmienkou prepustenia zajatého obyvateľstva a vrátenia relikvie Sv. Kríža. V roku 630 bol Kristov kríž vrátený späť do Jeruzalema. Cisár Herakleios ho chcel osobne zaniest na Golgotu. Kráčajúc na ňu, bol však zadržaný akousi neviditeľnou silou, ktorá mu bránila v pohybe. Vtedy pristúpil k nemu patriarcha Zachariáš, hovoriac: " Hľa, Ty kráčaš vo svojich cisárskych šatách a Kristus bol biedne zaodetý. Ty máš na hlave drahocenný diadém a On bol ovenčený trňovou korunou, Ty ideš obutý a On tu kráčal bosý". Vtedy sa cisár zbliekol a v prostom rúchu naboso vyniesol kríž na Golgotu. Tu bol Kristov kríž povýšený k verejnej úcte veriacich. Ten istý cisár prikázal o niekoľko rokov preniesť pozostatky sv. Kríža do Konštantinopolu, pretože Jeruzalem ohrozovali Arabi. Ďalšie putovanie pozostakov sv. Kríža už nie je možné historicky sledovať, čo nakoniec nie je ani najdôležitejšie.

Drevo Kristovho kríža je zaiste vzácnou relikviou a pamiatkou. Pri vzdávaní úcty každému krížu klaniame sa v prvom rade samému Kristovi, ktorý podľa slov sv. Pavla "uponížil sa, stal sa poslušným až na smrť na kríži. Preto ho Boh nad všetko všetko povýšil a dal mu meno, ktoré je nad každé meno, aby sa na meno Ježiš zohlo každé koleno v nebi, na zemi i v podsvetí a aby každý jazyk vyznal"Ježiš Kristus je Pán" na slávu Boha Otca (Fil 2, 8-11)".

(podľa podkladov čerpaných z článku o. ICDr. Cyrila Vasiľa, SJ: "História sviatku Povýšenia svätého Kríža", *Logos* 5/2000, str. 18-19 spracovali M.M. + M.M. ml.)

Zo života farnosti

Zmeny v povereniach našich kňazov

Z rozhodnutia nášho o. biskupa Jána Hirku došlo v rámci Gréckokatolíckeho vikariátu Bratislava k nasledovným zmenám:

- správou nitrianskej gréckokatolíckej farnosti boli poverení o. baziliáni,
- doterajší správca tejto farnosti o. Stanislav Diheneščík bol poverený správou bratislavskej gréckokatolíckej farnosti a ostáva aj dekanom bratislavského gréckokatolíckeho dekanátu,
- biskupským vikárom ostáva o. Peter Sabol.

PodĎakovanie

Dňa 30. augusta 2001 ukončila v našej farnosti i vikariáte svoj pobyt a apoštolát ctihodná sestra Naukracia, OSBM. Jej novým pôsobiskom bude mesto Vranov n/Topľou, kde bude vykonávať službu katechétky. Za jej službu v našej farnosti a na vikariáte jej v mene svojom, v mene správcu farnosti i ostatných kňazov farnosti, sestier OSBM i všetkých veriacich vyslovujem úprimné „Pán Boh odmeň!“ a pre jej apoštolát na novom mieste jej vyprosujem veľa Božích milostí, pokoj, radosť a spokojnosť.

o. Peter Sabol, biskupský vikár

Farská dovolenka

S veľkou radosťou informujeme, že po niekoľkoročnej prestávke sa v dňoch 9. až 14. júla uskutočnila spoločná dovolenka asi tridsiatich členov našej farnosti za účasti o. vikára Petra, o. dekana Stanislava ako aj o. Jána Škovieru s manželkou. Rozhodujúcou mierou sa o uskutočnenie tohto požehnaného podujatia pričínila p. Marianna Bodnárová. Nielen samotným namáhavým zabezpečením krásneho miesta pobytu, ale najmä svojou vytrvalosťou a

povzbudzovaním, ktorými napokon dosiahla účasť významného počtu účastníkov farskej dovolenky. Dovoľujeme si preto vysloviť jej aj touto cestou srdečné Pán Boh zaplať so želaním i prosbou, aby jej Pán odmenil túto službu. Rovnako si dovoľujeme poďakovať ešte raz za pochopenie, účasť i duchovnú službu o. vikárovi, o. dekanovi i o. Jánovi s manželkou.

Dovolenku sme prežili v Korní pri Turzovke. V krásnom prostredí Kysúc, uprostred kysuckých lesov a čistín plných lesných plodov, na hrebeňoch hôr s krásnymi výhľadmi, ale aj v prostredí starého kornianskeho dreveného kostolíka, ktorému sme svojimi každodennými liturgickými stretnutiami, keďže dnes už neslúži svojmu účelu, opäť vdýchli „život“. Aj blízke mariánske pútnické miesto na hore Živčák, ktoré sme navštívili, bolo miestom inšpirácie a povzbudení. I miestom, na ktorom sme mohli všetci spoločne zo srdca zaspievať k úcte Bohorodičky našu krásnu „mariánsku ódu“ - Akatist. Bývanie v penzióne Mária nám zasa ponúklo pobyt v prostredí vidieka s výhľadmi na lúku s pasúcim sa dobytkom, koňmi ale aj malým ochočeným srnčekom.

Boh nás navštívil počas nášho pobytu nielen cez tieto krásne veci, ale viacerých aj cez nepríjemné zdravotné ťažkosti. Akoby skúšal našu schopnosť vnímať ho aj cez kríž, akoby skúšal našu dôveru a lásku k nemu, ale aj našu schopnosť vzájomnej solidarity, pomoci a jednoty - silu nášho spoločenstva.

Prežitie dni boli vzácnu príležitosťou uvedomiť si vzájomnú spolupatričnosť a žiť v duchu spoločenstva, v duchu Cirkvi, ktorá je spoločenstvo spoločenstiev v Duchu Svätom. Zakúsili sme chuť takéhoto spoločenstva, preto sme pocítili potrebu, aby aj naše farské spoločenstvo rástlo vo svojej duchovnej sile, jednote a vo vedomí nás všetkých. Preto sme sa rozchádzali so želaním, stretnúť sa na farskej dovolenke opäť o rok. A v ešte väčšom počte.

G.Z.

Gorazdove dni v Kútoch

O. vikár Peter Sabol bol dňa 21.7.2001 hlavným celebrantom i kazateľom už tradičnej koncelebrovanej liturgie východného obradu počas prvého dňa 12. ročníka Gorazdových dní v Kútoch. Pri zabezpečení liturgického spevu poslužil chrámový zbor Chrysostomos. Liturgie sa zúčastnili aj niektorí ďalší členovia našej farnosti. Po liturgii boli všetci títo zástupcovia našej farnosti pozvaní na kultúrny a spoločenský program prvého dňa podujatia. V rámci tohto programu sa mohli zúčastniť vernisáže výstavy obrazov, koncertu zboru miestnej rímskokatolíckej farnosti v Kútoch a zboru Kantiléna zo Senice ako aj zakúsiť, pri záverečnom spoločenskom posedení, pohostinnosť miestnych hostiteľov - osobitne p.starostky a miestneho p. farára. Prejavené priateľstvo a rešpekt hostiteľov i ostatných členov kútskej farnosti, ktorí sa sústredene zúčastnili slávenia našej liturgie, možno pociťovať ako povzbudenie i záväzok súčasne. Povzbudenie vo vernosti a láske k nášmu krásnemu obradu i záväzok byť pripravení slúžiť aj iným okolo nás v ich potrebách a byť ich priateľmi. Osobitne i naďalej byť pripravení, v prípade potreby či želania, poslužiť organizátorom Gorazdových dní v Kútoch pri tomto peknom podujatí - významnom tak duchovne i kultúrne.

G.Z.

Bystrá 2001

„Kto chce ísť za mnou, nech zaprie sám seba, vezme každý deň svoj kríž a nasleduje ma.“ (Lk 9, 23) Tieto Ježišove slová boli mottom celoslovenského stretnutia gréckokatolíckej mládeže na Bystrej (pri Humennom), ktoré sa konalo už po desiaty raz. Zúčastnili sa ho aj 4 mladí z našej farnosti (3 ako účastníci a 1 ako animátor). Od pondelka do piatku rána sme objavovali zmysel kríža v našom živote a učili sme sa ho prijímať. Ťažisko duchovného programu bolo doobeda - najprv bola katechéza, potom práca s danou témou v skupinkách a nakoniec božská liturgia. Poobede bol priestor pre oddych, hry a šport. Potom nasledovala či už beseda s kňazmi (v utorok), katechéza o ikone sv. kríža a beseda s vladykom Milanom (v stredu) alebo cesta radosti - pantomimické stvárnenie evanjeliových udalostí po vzkriesení (v štvrtok). Večer dopĺňali spoločnú modlitbu svedectvá jednotlivých účastníkov. Bolo silný zážitkom počúvať, ako Boh vstupuje a koná v živote mnohých mladých ľudí, ako ho viacerí stretli a spoznali práve na Bystrej. Utorňajší večer bol ešte obohatený o evanjelizačný koncert skupiny Chaldea (skupina študentov gréckokatolíckeho gymnázia z Trebišova). Posledný večer či skôr už noc nasledoval zábavný program *Bystrá baví Bystrú* s hrami a scénkami. Nedá mi ešte nespomenúť tradičný futbal za účasti vladyku Milana v stredu poobede i návštevu o. biskupa Jána vo štvrtok.

Osobne som veľa načerpal nielen priamo na Bystrej ale i v príprave na prácu s mojou skupinkou. Najviac ma zaujala téma prvého dňa JÓB. Vďaka tejto nádhernej starozákonnej knihe som znovu objavil, že kríž mi Boh nedáva, aby ma týral či skúšal, ale preto, aby ma pripravil na niečo nové, lepšie, aby ma mohol formovať, meniť. Práve v kríži mám osobitnú príležitosť stretnúť Boha, pociťiť jeho lásku a starostlivosť. Kríž je príležitosťou pre zblíženie s Ježišom a je tiež príležitosťou pre svedectvo tomuto svetu. Boh od nás žiada len jediné - vernosť, vytrvalú vernosť ako mal Jób. Silným zážitkom bola aj skúsenosť spoločenstva - v skupinke sme sa delili o svoje duchovné skúsenosti, rozprávali o svojich krížoch - obohacovali sme sa navzájom. Každý sa na každého usmieval a vnímal ho ako brata/sestru, i keď sme sa možno videli prvý raz.

Pár krásnych dní zbehlo rýchlo ako voda a už sme sa rozchádzali s odhodlaním svedčiť o Kristovi, svedčiť o zmysle kríža, o jeho hodnote. A o rok dovidenia na Bystrej. (Viac informácií už čoskoro na <http://grkat.nfo.sk/Bystra/>)

Andrej Škoviera

Výstava ikon v Bratislave

V Evanjelizačnom dome Quo vadis pri kostole Najsvätejšej Trojice v Bratislave bola 7.9.2001 otvorená výstava ikon z tvorby Spolku ikonopiscov sv. Cyrila a Metoda Slovenska - Košickej školy. Pri príležitosti otvorenia výstavy sa uskutočnila vernisáž, na ktorej sa zúčastnili aj početní členovia našej farnosti, ale aj niekoľko vzácnych hostí, medzi nimi aj šéfredaktor Katolíckych novín, o. Marián Gavenda. Na výstave sa prezentujú svojimi dielami aj dve členky našej farnosti - Mgr. Júlia Zdravecká a Mária Mojzešová ml. Výstava potrvá do 25.10.2001. Evanjelizačný dom Quo vadis je otvorený v pondelok až štvrtok od 16,00 do 21,00. Dovoľujeme si odporučiť účasť na nej nielen členom našej farnosti ale aj ich priateľom a známym. Obsahovo hodnotná i umelecky kvalitná kultúra dnes, žiaľ, nie je tak častý zjav a preto jej propagácia je potrebnou službou. V tomto prípade ide navyše o dielo ušľachtilej námahy nám duchovne i ľudsky blízkych ľudí.

Púť do Ríma

Ako už iste všetci vieme a s nesmiernou radosťou aj vnímame, začiatkom novembra sa uskutoční v Ríme historická udalosť mimoriadneho významu pre Slovensko a osobitne pre Gréckokatolícku cirkev na Slovensku. Sv. Otec bude na podklade prebehnutých a pozitívne ukončených, Cirkvou predpísaných procesov blahorečiť hrdinských mučeníkov za vieru a jednotu - nášho blahej pamäti veľkého biskupa o. Pavla Gojdiča, OSBM a o. Metoda Trčku, CSsR. Rámcový program:

4.11.2001 - Liturgická slávnosť spojená so samotným aktom blahorečenia.

5.11.2001 - Prijatie pútnikov zo Slovenska na audiencii u sv. Otca.

- Večer v chráme Santa Maria Maggiore sv. liturgia, hlavným celebrantom o. biskup Ján Hirka.

Pri tejto príležitosti sa pripravuje celoslovenská púť do Ríma, ku ktorej by sa chcela podľa svojich možností pripojiť aj naša farnosť. Bližšie informácie budú poskytované priebežne v chráme.

Liturgický program Gréckokatolíckej farnosti Bratislava v dňoch 13. – 16. septembra 2001

- 13. 9. Štvrtok:** Pamiatka obnovenia chrámu Vzkriesenia Krista v Jeruzaleme, predsviatok Povýšenia úctyhodného a životodarného Pánovho Kríža nad celým svetom, biskup a mučeník stotník Kornélius
17:00 Sv. liturgia (slovensky) s homíliou k duchovnej obnove
18:00 Veľká večiereň sviatku (slovensky)
- 14. 9. Piatok:** Povýšenie úctyhodného a životodarného Pánovho Kríža nad celým svetom
7:30 Utierenie s obradom povýšenia kríža
17:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovensky) s homíliou k duchovnej obnove
18:00 Každodenná večiereň (cirkevnoslovensky)
- 15. 9. Sobota po** Povýšení úctyhodného a životodarného Pánovho Kríža nad celým svetom, veľkomučeník Nikita (v západnom obrade: Sedembolestná Bohorodička, patrónka Slovenska)
10:00 Primičná sv. liturgia o. Marcela Gajdoša
16:30 Mariánsky moleben (slovensky)
17:00 Sv. liturgia (slovensky) s homíliou k duchovnej obnove
18:00 Veľká večiereň (slovensky)
- 16. 9. Nedeľa po** Povýšení úctyhodného a životodarného Pánovho Kríža nad celým svetom, chrámový sviatok (odpusť), veľkomučeníca Eufémia všechválna
8:00 Utierenie (cirkevnoslovensky)
9:15 Začiatok procesie z vikariátu do chrámu, obrad povýšenia kríža
9:30 Slávnostná sv. liturgia s myrovaním a s procesiou okolo chrámu

Modlitbové stretnutie mladých pri kríži

sa začne v sobotu 15. 9. v našom chráme po skončení večierne (teda okolo 19:00).

Srdečne pozvaný je každý, kto túži chváliť Pána, ďakovať mu a prosiť ho aj vlastnými slovami.